

ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЮ СИСТЕМОЮ

Бігдан І., кандидат економічних наук, доцент,
Харківський соціально-економічний коледж, м. Харків, Україна

Сучасне підприємство становить складну динамічну соціально-економічну систему, яка складається із сукупності взаємопов'язаних в одне ціле соціально-економічних елементів (персонал, ресурси, процеси, відносини), що взаємодіють між собою у сфері виробництва продукції, товарів, робіт, послуг. Запорукою забезпечення економічної стійкості соціально-економічної системи є налагоджена система управління.

Розглядаючи систему управління соціально-економічною системою як сукупність всіх елементів, підсистем і комунікацій між ними, а також процесів, що забезпечують визначені орієнтири функціонування підприємства, серед її складових поряд з функціями, організаційною структурою, кадрами управління, технікою, саме управлінській інформації належить роль забезпечувальної ланки усіх елементів підсистеми управління. Управлінська інформація містить необхідні відомості про стан керуючої і керованої підсистем, а також внутрішнього та зовнішнього середовища, яке впливає на цей стан.

Як різновид управлінської інформації економічна інформація дозволяє керуючій системі реалізувати функції управління соціально-економічною системою, зокрема, планування, прогнозування, облік, контроль, регулювання. При цьому, частка облікової інформації складає близько 88-90 % економічної інформації [1]. Це свідчить про її суттєвий вплив на розробку та прийняття управлінських рішень підприємством.

Облікова інформація як продукт бухгалтерської діяльності формується за встановленими процедурами, і є основою для планування, прогнозування майбутніх доходів, витрат, фінансових результатів, руху грошових коштів, розробки бюджетів, поточних фінансових планів; аналізу господарської діяльності та оцінювання її ефективності з метою пошуку резервів покращення стану функціонування підприємства; контролю за раціональним використанням усіх ресурсів на підприємстві, регулювання діяльності, визначення стратегічних орієнтирів подальшого його розвитку.

Забезпечуючи усі елементи системи управління підприємством необхідною інформацією про стан його функціонування,

актуальними залишаються питання відповідності облікової інформації потребам управління.

По-перше, облікова інформація повинна бути доречною, оскільки вона впливає на прийняття управлінських рішень та на підставі якої здійснюється оцінка минулих, теперішніх та майбутніх подій, підтвердження та корегування оцінок, зроблених в минулому. Це та інформація, яка дозволяє отримати реальну картину про стан функціонування підприємства. По-друге, облікова інформація повинна бути достовірною, не містити помилок та перекручень. Це забезпечується дотриманням принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, підтверджується належним чином оформленими документами, здійсненням відповідно до вимог діючої нормативної бази оцінки майна, зобов'язань, власного капіталу, доходів, витрат, фінансових результатів підприємства. По-третє, для прийняття правильних рішень на всіх рівнях управління підприємством облікова інформація повинна бути зрозумілою користувачам в процесі її використання. По-четверте, облікова інформація повинна надавати можливість управлінському персоналу здійснювати порівняння фінансового стану підприємства, фінансових результатів, діяльності за різні періоди, тобто бути зіставною. Це досягається завдяки застосуванню єдиної методики обліку та оцінки майна підприємства протягом звітних періодів.

Наведені вище якісні характеристик облікової інформації відповідно до національного стандарту (положення) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2] зорієнтовані на формування даних в системі фінансового обліку. Разом з тим, як зауважує І. Омецінська, деталізована інформація про господарську діяльність підприємства продукується саме в управлінському обліку, що забезпечує прийняття підприємством ефективних управлінських рішень [3]. Отже, для задоволення потреб управління окрім зрозумілості, доречності, достовірності, зіставності, важливими якісними характеристиками облікової інформації є своєчасність, повнота, релевантність.

Своєчасність передбачає формування та подання управлінському персоналу даних відповідно до визначених термінів. Запізнена інформація втрачає свою здатність впливати на прийняття управлінських рішень.

Повнота даних означає відображення усіх без винятку фактів господарювання, достатність їх обсягу для розуміння умов функціонування підприємства та прийняття управлінських рішень щодо його подальшого розвитку.

Щодо релевантності облікової інформації – в процесі бухгалтерської діяльності формується, систематизується значний обсяг інформації. Релевантною буде та облікова інформація, яка є корисною для менеджера, може вплинути на прийняття ним управлінського рішення. Це стосується не фактичних даних, наприклад, про доходи, витрати, а даних минулих періодів для формування майбутнього управлінського рішення. Релевантна інформація дозволяє здійснювати прогнозування величини і поведінки майбутніх витрат.

До характеристик облікової інформації окремі вчені відносять цінність та адекватність [4]. Цінність облікової інформації полягає у можливості її використання для оцінювання результатів діяльності, зокрема, і управлінської. Адекватність інформації означає рівень відповідності стану функціонування підприємства, що створюється за допомогою інформації, реальному його стану.

Отже, якість облікової інформації є важливим фундаментом для прийняття ефективних управлінських рішень щодо управління соціально-економічною системою. Втім, забезпечення якості облікової інформації в процесі її отримання, із зовні, створення на підприємстві, обробки, узагальнення, передачі управлінському персоналу залежить від багатьох чинників, зокрема, компетентності працівників бухгалтерської служби. Це професійні навички, інтелектуальні здібності, особисті якості (відповідальність, уважність, організованість), дотримання моральних та етичних норм. В цій площині важливе місце займає професійне судження бухгалтера – думка бухгалтера, обґрунтована, незалежна, щодо порядку відображення в системі обліку та звітності фактів господарського життя з метою зменшення рівня невизначеності при прийнятті користувачами облікової інформації обґрунтованих рішень [5]. Професійне судження бухгалтера базується на його знаннях, досвіді та кваліфікації. Право самостійного вибору методів амортизації необоротних активів, методів оцінки вибуття запасів, формування резерву сумнівних боргів, методів оцінки активів, зобов'язань тощо потребує від бухгалтера професійного обґрунтування доцільності та економічності застосування кожного і накладає відповідальність за якість прийнятого рішення бухгалтером.

Належний контроль за якістю облікової інформації, підвищення її рівня для задоволення потреб управління соціально-економічною системою є важливим управлінським завданням як на рівні керівництва господарюючого суб'єкта, так і на рівні бухгалтерської служби.

Література:

1. Петькун С.М. Види та значення інформації в управлінні підприємством. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2017. № 1(19). С. 36-42. URL: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1450/1383> (дата звернення: 01.03.2024).
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом М-ва України від 28 лют. 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 01.03.2024).
3. Омеціньська І. Облікова інформація: економічна сутність та критерії якості. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2016. Вип. 3. С. 131-141. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2016_3_15 (дата звернення: 01.03.2024).
4. Рєпа М.В. Оцінка облікової інформації: сучасні методичні підходи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. С. 140. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2018/33-2018/21.pdf> (дата звернення: 01.03.2024).
5. Юхименко-Назарук І.А. Особливості застосування професійного судження бухгалтера в умовах формування облікової політики підприємства: інституційний аспект. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2014. Вип. 2(29). С. 195-199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2014_2_18 (дата звернення: 01.03.2024).

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Бондарчук В.В., здобувач першого (бакалаврського) рівня ВО*,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Важливою передумовою ефективного та якісного управління на підприємствах є врахування інтересів та потреб кожного співробітника. Без урахування цього фактору неможливо досягти підвищення ефективності у соціально-економічному сенсі.

Людські ресурси є основою висококваліфікованого і постійного складу працівників, який формується і змінюється під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників.

Система управління людськими ресурсами – це комплекс різноманітних заходів у співпраці з працівниками, спрямованих на досягнення головних цілей підприємства крок за кроком, через цілеспрямовану роботу всіх його співробітників [1].

---

* Науковий керівник – Грідін О.В., к.е.н., доцент